

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

**METODICKÉ CENTRUM PRO MUZEA
VÝTVARNÉHO UMĚNÍ**

PhDr. Dagmar Jelínková

Bezpečnost muzejních sbírek II – NG Praha 6. 6. 2012

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

■ OBSAH

- Části metodiky a stručná charakteristika obsahu
- Statický a dynamický vzorec bezpečnosti
- Manuál bezpečnosti sbírek
- Sdílená odpovědnost – aktuální terminologie EU
- Vzdělávací modul
- Komunikační strategie bezpečnosti
- Hlediska zabezpečení děl výtvarného umění
- Prostředky jednoznačné identifikace sbírkových předmětů
- Propojení bezpečnostní a sbírkové databáze NG

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **PŘIDANÁ HODNOTA VÍCELETÉHO PROJEKTU NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE REALIZOVANÉHO 2009-2011**
„Modernizace bezpečnostních systémů v prostředí muzea/galerie“:
 - BEZPEČNOSTNÍ METODIKA
 - PROPOJENÍ BEZPEČNOSTNÍHO MONITOROVACÍHO SYSTÉMU SE SBÍRKOVOU DATABÁZÍ

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

Byla vydána na CD/DVD

- Obsahuje dvě části:
 - **Manuál bezpečnosti sbírek**
 - **Vzdělávací modul**
- Aktuálně je dostupná na webu MC MVU
 - <http://www.mc-galerie.cz/dokumenty/>

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **Zobecňuje kroky a zkušenosti Národní galerie v Praze z projektu**
- **Shrnuje také:**
 - aktuální doporučení EU
 - aktuální národní předpisy k ochraně a bezpečnosti
 - dostupnou literaturu k bezpečnostní problematice (včetně anotací)

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **PŘEKONÁVÁ STATICKÉ BEZPEČNOSTNÍ VZORCE A ZAŽITÉ MUZEJNÍ STEREOTYPY:**
 - Za bezpečnost odpovídají dozory a technika – čidla elektrických zabezpečovacích a požárních systémů
 - Stačí smluvně zajištěná kontrola bezpečnostním technikem
 - Máme odpovědného zaměstnance, ostatní se problémem nemusí zabývat
 - Formální nakládání s interními bezpečnostními předpisy a jejich ignorování v každodenní praxi

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

DYNAMICKÝ VZOREC BEZPEČNOSTI

- DŮRAZ POLOŽEN NA PREVENCI A KONTROLU
- Základem jsou kvalitní interní předpisy zohledňující specifika instituce
 - Bezpečnostní strategie muzea
 - Interní kontrolní mechanismy
 - Režimová opatření pro zacházení se sbírkou
 - Aplikace mezinárodních standardů ochrany sbírkových předmětů

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

■ MANUÁL BEZPEČNOSTI SBÍREK

○ ZÁKLADNÍ PRINCIPY

- Navrhování bezpečnostního systému
- Technické realizace systému
- Financování, finanční kontroly, ekonomiky a efektivity systému
- Organizace, řízení a implementace projektu
- Provozu nového bezpečnostního systému v muzeu
- Sdílené odpovědnosti (aktuální termín EU)

SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

- **spočívá hlavně v dodržování těchto principů:**
 - náležitá péče (*due diligence*) – dodržování všech nezbytných standardů a etických kodexů muzejní práce a péče o sbírky
 - přístup vzájemně propojených odborných postupů a činností, které lze očekávat v souvislosti s kulturními statky, náležitá péče a správa (z hlediska klimatických, bezpečnostních, smluvních a dalších podmínek)
 - prevence nezákonného pohybu kulturních statků a dlouhodobých výpůjček
 - podporování důvěry mezi muzei díky mobilitě odborníků
 - přijetím podílu na zajištění výpůjčky prostřednictvím státní záruky případně vzájemným rozdělením rizik

SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

- Praktické využití sdílené odpovědnosti
 - zejména u výstavních projektů, kde nelze uplatnit státní záruka
 - rizika výpůjčky nesou obě spolupracující instituce
 - nejčastějším příkladem je dohoda o pojištění pouze na transport a instalaci, nikoliv na dobu pobytu předmětu na výstavě
 - vypůjčitel se však tímto krokem nezříká odpovědnosti, v případě škodní události je zpravidla povinen ji uhradit ze svých prostředků
 - princip není bez určitých rizik, proto s ním vždy musí souhlasit obě strany, zejména půjčitel
 - předpokladem je profesionalita galerie, vzájemná znalost prostředí a výměna informací (facility report, condition report, dodržování standardů, mobilita pracovníků)
 - v ČR využívána galeriemi pro vnitrostátní projekty

SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

- **POJISTNÁ HODNOTA**
- **obecné pravidlo pro stanovení pojistné hodnoty**
 - odvíjí se od aktuální hodnoty stejného nebo obdobného předmětu na trhu
- **vyjmutí sbírkového předmětu ve veřejné sbírce z trhu**
 - kulturně historická hodnota je nevyčíslitelná
 - unikátní sbírkové předměty se na trhu vůbec neobjevují
 - v ČR se sbírkový předmět neodepisuje, má speciální režim inventarizace, sbírky jsou účetně oceněny jen 1,-Kč

SDÍLENÁ ODPOVĚDNOST

- **POJISTNÁ HODNOTA VERZUS SCHVÁLENÁ HODNOTA**
- **schválená hodnota („agreed value“)**
 - zdržení se maximálních reálných pojistných hodnot
 - projev kolegiality a ocenění profesionality práce v partnerských muzeích
 - snížení objemu financí investovaných do komerčního pojištění
 - utváření příznivého prostředí pro mobilitu sbírek

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

■ VZDĚLÁVACÍ MODUL

- Souhrn praktických návodů a cvičení pro pracovníky muzeí ke zvýšení jejich profesionality
- Umožňuje aktivní zpracování a vyhodnocení:
 - Tabulky analýzy rizik a dotazníku pro zjištění rizika poškození muzea požárem
 - Plánu ochrany muzea
 - Optimálního stavu ochrany a preventivních opatření
 - Modelových příkladů zabezpečení a pravidla kritické cesty
 - Hledisek ochrany a pasivní konzervace podle základních muzejních standardů při aplikaci předmětové ochrany
 - Facility report (protokol o bezpečnosti objektu)
 - PR zabezpečovacího systému

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **PUBLIC RELATIONS PRO BEZPEČNOST SBÍREK**
 - Veřejnost má právo být informována o zabezpečení kulturního dědictví v muzeu
 - vlastník půjčující muzeu svoje kulturní statky musí mít jistotu, že jeho majetek nebude ohrožen
 - Pozor – některé informace o bezpečnostních systémech jsou utajeny v režimu „VYHRAZENO“
 - Národní bezpečnostní úřad, nařízení vlády č. 522/2005 Sb. a 240/2008 Sb. (příloha č. 4)

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- Utajované informace v oblasti působnosti Ministerstva kultury ve stupni „Vyhrazeno“
 - Projektová dokumentace systémů sloužících k ochraně objektu, v nichž jsou uchovávány kulturní statky, proti krádežím, loupežím a poškozování cizí věci
 - Souhrnná informace o stavu realizace zabezpečení kulturních statku proti krádežím, loupežím a poškozování cizí věci
- znamená to povinnost zabezpečit mechanickými prostředky prostory, kde se nachází projektová dokumentace

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

■ KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

- Dopady kvalitně zpracované bezpečnostní strategie a moderních bezpečnostních systémů muzea mnohonásobně překračují zákonem a metodikou MK ČR předepsané zabezpečení sbírek
- Obraz profesionality muzea jako specializované odborné instituce
- Propagace zabezpečení muzea hlavně prostřednictvím jeho produktů

KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

- Muzeum prostřednictvím propracované bezpečnostní strategie:
 - Uchovává kulturní dědictví pro budoucí generace
 - Zpřístupňuje vlastní sbírku a kvalitní výstavní projekty
 - Zajišťuje komfortní zážitek a bezpečnost svým návštěvníkům
 - Zajišťuje bezpečnost svých zaměstnanců
 - Přispívá k pozitivnímu vnímání ČR doma i v zahraničí

KOMUNIKAČNÍ STRATEGIE

- Formy propagace musí být formulovány podle cílových skupin a jejich potřeb
- Bezpečnostní metodikou NG jsou identifikovány tyto základní skupiny:
 - návštěvníci muzea umění
 - odborná veřejnost
 - partneři při společných projektech
 - občané ČR
 - děti a mládež
 - zaměstnanci

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- Součástí bezpečnostní strategie pro sbírky výtvarného umění musí být
 - optimalizace bezpečnosti předmětů v širším kontextu, než je pouze ochrana před krádeží a požárem
 - sladění s pravidly tzv. pasivní konzervace
 - sladění s pravidly fyzické a smyslové dostupnosti muzeí
 - východiskem mezinárodní standardy muzejní práce

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **HLEDISKA ZABEZPEČENÍ DĚL VÝTVARNÉHO UMĚNÍ**
 - **materiálové** - technologická specifika, která by měl odpovědný kurátor nebo restaurátor znát
 - **velikostní** – specifika zabezpečení malých předmětů a odnímatelných částí
 - **historické ceny a významu sbírkového předmětu v rámci sbírky** – nejvýznamnější díla chráníme různými bezpečnostními vitrínami či sklem

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

■ DALŠÍ HLEDISKA ZABEZPEČENÍ DĚL VÝTVARNÉHO UMĚNÍ

- **Hledisko architektonického členění expozice, výstavy** – zajistit i propojení s pravidly pasivní konzervace a bezpečnostními technologiemi
- **Hledisko požadavků půjčitele na zabezpečení** – zajistit interní tok informací o smluvních podmínkách vlastníka díla
- **Hledisko bezpečné manipulace s předměty** - transport ve vhodných obalech a bednách, zabezpečené prostředí pro balení a vybalování děl z transportních obalů, bezpečná manipulace s vlastními předměty, pravidelná kontrola nezabezpečených předmětů během instalace

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- Prostředky jednoznačné identifikace sbírkových předmětů
 - opatření pro řešení mimořádných situací
 - prvky k identifikaci předmětu
 - jedinečné inventární číslo doplněné i jménem instituce, trvanlivost zvoleného označení
 - důkladné evidenční popisy sbírkového předmětu v evidenci včetně záznamu jeho specifik (markantů)
 - fotodokumentace
 - mikrotečky a mikročipy

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

- **Identifikace sbírkových předmětů v rámci bezpečnostního systému NG**
 - propojení Centrálního katalogu sbírek NG s grafickou nadstavbou Centrálního operačního střediska bezpečnostní služby NG
 - v okamžiku napadení zabezpečeného předmětu dostane obsluha potřebné základní informace o jeho vzhledu – fotografie díla, jméno autora a název díla, jeho velikost, techniku, materiál a inventární číslo NG
 - okamžitý výstup pro potřeby zásahu policie

BEZPEČNOSTNÍ METODIKA

BACH plugin

Název: Stůl s pohárem (Zátiší s pohárem)
Autor: Picasso, Pablo - 25.10.1881 - 8.4.1973

Podrobnosti	
technika	olej
Materiál	plátno
Inventární číslo	O 3219

dílo	
výška	38 cm
šířka	46 cm

BACH plugin

Název: **Stůl s pohárem (Zátiší s pohárem)**

Autor: **Picasso, Pablo - 25.10.1881 - 8.4.1973**

Podrobnosti

technika	olej
Materiál	plátno
Inventární číslo	O 3219

dílo

výška	38 cm
šířka	46 cm

PROSTOR PRO VAŠE OTÁZKY

■ DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

PhDr. Dagmar Jelínková

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění

Národní galerie v Praze

224 301 163

jelinkova@ngprague.cz

<http://www.mc-galerie.cz/>

